

TREŚĆ

A r t y k u ł y

JADWIGA SADOWSKA: *Polska bibliografia regionalna z perspektywy półwiecza. Koncepcje i realia*

WŁADYSŁAW M. KOLASA: *Retrospektywny indeks cytowań w humanistyce. Koncepcja, metoda, zastosowanie*

DOROTA GRABOWSKA, IWONA PUGACEWICZ: *Aspekty organizacyjne i zarządzanie bibliotekami w Finlandii z perspektywy społeczeństwa informacyjnego*

MAGDALENA HAMERSKA: *Wpływ komputeryzacji na efektywność pracy w bibliotece oraz poziom obsługi czytelników. Przykład Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego*

S p r a w o z d a n i a

„Jak kształcić studentów informacji naukowej i bibliotekoznawstwa? Programy studiów a rynek pracy i rozwój nauki”. Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Edukacyjna Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego (Kraków, 6-7 czerwca 2011 r.) (*Agnieszka Korycińska-Huras*)

„Literatura dziecięca i młodzieżowa: stan badań, kształcenie, perspektywy rozwoju”. Międzynarodowa Konferencja Naukowa (Paryż, 22 czerwca 2011 r.) (*Iwona H. Pugacewicz*)

„Biblioteki poza bibliotekami: integracja, innowacja, informacja dla wszystkich”. Światowy kongres bibliotek i informacji i 77. Konferencja Generalna IFLA (San Juan, Porto Rico, 13-18 sierpnia 2011 r.) (*Elżbieta B. Zybert*)

„Znaczenie alfabetyzacji informacyjnej dla ludności wielokulturowej: potrzeby, strategie, programy i rola bibliotek” oraz „Dostęp i innowacja: dostarczenie informacji wszystkim”. Sprawozdanie z 94. i 164. sesji Kongresu i 77. Konferencji Generalnej IFLA (San Juan, Porto Rico, 13-18 sierpnia 2011 r.) (*Zuzanna Wiorogórska*)

„Classification and Ontology: Formal Approaches and Access to Knowledge”. Międzynarodowa Konferencja Naukowa (Haga, 19-20 września 2011 r.) (*Jolanta Hys*)
IV Konferencja „Polskie Biblioteki Cyfrowe” (Poznań, 11-12 października 2011 r.) (*Marcin Roszkowski*)

Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Akademii Uniwersytetów Muzycznych (Katowice, 25-26 października 2011 r.) (*Hanna Bias, Martyna Darowska*)

R e c e n z j e i p r z e g ł a d y p i ś m i e n n i c t w a

Przegląd piśmiennictwa krajowego (*Barbara Koryś*)
Z lektur zagranicznych (*Jacek Wojciechowski*)

Z ż y c i a S B P

K r o n i k a ż y c i a n a u k o w e g o

W s k a z ó w k i d l a a u t o r ó w

JADWIGA SADOWSKA
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Wrocławski
e-mail: jadwigasadowska@o2.pl

POLSKA BIBLIOGRAFIA REGIONALNA Z PERSPEKTYWY PÓLWIECZA. KONCEPCJE I REALIA

SŁOWA KLUCZOWE: Polska bibliografia regionalna 1945-2010. Organizacja bibliografii regionalnej. Metodyka bibliografii regionalnej; terminologia.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu - Głównym celem artykułu jest przedstawienie systemu kształtowania się polskiej bibliografii regionalnej w latach 1945-2010 z uwzględnieniem spraw instytucjonalnych, organizacyjnych, metodycznych i terminologicznych. Istotnym celem jest też pokazanie wpływu reform administracyjnych oraz organizacji krajowej sieci informacyjnej na koncepcję i rozwój tej bibliografii. Starano się również ukazać rolę wojewódzkich bibliotek publicznych oraz Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej w praktycznej realizacji koncepcji bibliografii regionalnej w Polsce. **Metody badań** - Podstawą analizy były referaty, postulaty i wnioski przedstawione podczas krajowych narad bibliograficznych (1956, 1966, 1978, 1995) oraz innych konferencji poświęconych bibliografii regionalnej (1960, 1967, 1994, 1998, 2000, 2005, 2006, 2008). **Wyniki i wnioski** - Wskazano kilka okresów istotnych dla rozwoju bibliografii regionalnej: a) lata czterdzieste i pięćdziesiąte, gdy prace nad tą bibliografią były inspirowane przez państwo i pośrednio miały cele polityczne (Bibliografia Ziem Zachodnich i Północnych); b) lata sześćdziesiąte, gdy ustalono granice regionów historyczno-kulturowych w kraju (Pomorze Zachodnie, Pomorze Gdańskie, Warmia i Mazury, Ziemia Lubuska, Śląsk, Mazowsze, Lubelszczyzna, Rzeszowszczyzna, Kielecczyzna), opracowano podstawy metodyczne i podjęto systematyczne prace nad bibliografią regionalną retrospektywną i bieżącą jako źródłem wszechstronnej informacji o regionie; c) koniec lat siedemdziesiątych i lata osiemdziesiąte, gdy w wyniku reformy administracyjnej (49 nowych województw na miejsce 17) podjęto próbę zastąpienia regionów historyczno-kulturowych regionami administracyjnymi, czego efektem były nowe bibliografie regionalne i zmiany zasięgów terytorialnych dotychczasowych bibliografii; d) lata dziewięćdziesiąte i pierwsza dekada XXI w., gdy na kształt i organizację prac nad bibliografiami regionalnymi istotny wpływ miały zmiany technologiczne w bibliotekach. Od połowy lat dziewięćdziesiątych tworzone są bibliograficzne bazy danych według jednolitych zasad normalizacyjnych. Rozwijają się także bibliografie lokalne. O rozwoju bibliografii regionalnych i lokalnych świadczą liczby: w latach 1945-1950 średnio rocznie ukazywało się 18,8 bibliografii, w latach 2001-2008 liczba ta wzrosła do 585,8 w ciągu roku.

WŁADYSŁAW MAREK KOLASA
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
e-mail: wmkolasa@gmail.com

RETROSPEKTYWNY INDEKS CYTOWAŃ W HUMANISTYCE Koncepcja, metoda, zastosowania

SŁOWA KLUCZOWE: Indeks cytowań. Bazy danych. Projektowanie. Metodologia. Humanistyka

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu - W artykule opisano metodę budowy indeksu cytowań uzyskanego poprzez przekształcenie bibliograficznej bazy danych. Przedstawiono poszczególne etapy tworzenia takiej bazy i poddano je krytycznej ocenie. Opisano kolejno fazy: projektowania systemu, metodykę tworzenia bazy danych, tworzenia cytowań ich konwersji oraz eksploatacji. **Metody badań** - Tekst opiera się na autorskich doświadczeniach zebranych podczas tworzenia Indeksu Cytowań Historiografii Mediów Polskich (ICHMP). W opracowaniu wykorzystano wskaźniki bibliometryczne zaczerpniętych z ICHMP oraz (kontekstowo) z literatury przedmiotu. **Wyniki** - Zbudowany według tej metody indeks (ICHMP) zawierał 24627 dokumentów powiązanych siatką 63811 cytowań. Największą zaletą opisaną koncepcji jest wysoka skuteczność. W bazie osiągnięto wskaźniki porównywalne do indeksów filadelfijskich, np. *citation impact* wyniósł 6,7; maksimum cytowań na 1 publikację – 415, zaś autor-rekordzista zgromadził 1075 cytowań. **Wnioski** - Przedstawiona koncepcja (umownie: indeks retrospektywny) może być z powodzeniem zastosowana w innych dziedzinach humanistycznych. Głównym walorem rozwiązania są: niskie koszty, duża skuteczność oraz ogromne możliwości obliczeniowe.

DOROTA GRABOWSKA
Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych
Uniwersytet Warszawski
e-mail: d.grabowska@uw.edu.pl

IWONA H. PUGACEWICZ
Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych
Uniwersytet Warszawski
e-mail: i.pugacewicz@uw.edu.pl

ASPEKTY ORGANIZACYJNE I ZARZĄDZANIE BIBLIOTEKAMI W FINLANDII Z PERSPEKTYWY SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

SŁOWA KLUCZOWE: Finlandia. Biblioteka. Biblioteka Narodowa. Biblioteka naukowa. Biblioteka publiczna. Metso. Bibliotekarz. Społeczeństwo informacyjne. Kształcenie. Organizacja. Zarządzanie. Finansowanie.

ABSTRAKT: Teza/cel - Celem artykułu jest przedstawienie ważnej roli bibliotek w Finlandii w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego. Omówiono w nim podstawy prawne, finansowanie i system biblioteczny. Ukazano rolę bibliotek w promocji czytelnictwa i wiedzy informacyjnej. **Metody badań** - Przeanalizowano dokumenty regulujące działalność i organizację bibliotek w Finlandii oraz wykorzystano własne obserwacje z wyjazdu studyjnego. **Wyniki i wnioski** - Wykazano, że w Finlandii biblioteki, jako wyspecjalizowane placówki usługowe, które działają w ramach samorządów lokalnych, wyższych uczelni i instytucji naukowych w istotny sposób przyczyniają się do rozwoju oświaty i nauki, większego udziału obywateli w życiu politycznym i lepszej orientacji w życiu codziennym. Biblioteki mają swój wkład w kształtowanie się społeczeństwa informacyjnego.

MAGDALENA HAMERSKA
Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego
e-mail: m.hamerska@ug.edu.pl

WPLYW KOMPUTERYZACJI NA EFEKTYWNOŚĆ PRACY W BIBLIOTECE ORAZ POZIOM OBSŁUGI CZYTELNIKÓW

Przykład Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego

SŁOWA KLUCZOWE: Komputeryzacja bibliotek. Zintegrowany system biblioteczny. VTLS. Virtua. Wdrażanie systemu VTLS. Katalog online. Katalogowanie. Katalog centralny. Współkatalogowanie.

ABSTRAKT: Teza/cel - Artykuł ma na celu przedstawienie na przykładzie Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego wpływu komputeryzacji procesów bibliotecznych na pracę tego typu placówki. Uwagę skupiono na efektach w zakresie opracowywania zbiorów oraz wzroście poziomu świadczonych usług bibliotecznych. **Metody badań** - Dokonano analizy najważniejszych wydarzeń w rozwoju systemu komputerowego Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego oraz danych statystycznych zamieszczonych w sprawozdaniach rocznych Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego i sprawozdaniach Oddziału Opracowania Alfabetycznego Druków Zwartych (po zmianach organizacyjnych Oddziału Opracowania Druków Zwartych). Na tej podstawie przedstawiono wpływ komputeryzacji na wybrane aspekty funkcjonowania biblioteki. **Wyniki i wnioski** - Przeanalizowane dane wykazują, że komputeryzacja procesów bibliotecznych w Bibliotece Uniwersytetu Gdańskiego w dłuższym okresie wpłynęła na znaczne zwiększenie wydajności katalogowania zbiorów. Poprzez ułatwienia wynikające z automatyzacji licznych procesów wzrósł także poziom usług świadczonych przez placówkę.